

Številka: 007-63/2016/2

Datum: 12.9.2016

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

gp.mkgrp@gov.si

Zadeva: Mnenje IP k Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o kmetijstvu (EVA 2015-2330-0096)

Zveza: vaš dopis št. 007-362/2015/31 z dne 5. 8. 2016 in priloženo gradivo

Spoštovani,

Informacijski pooblaščenec (v nadaljevanju IP) je prejel osnutek predlaganih obsežnih sprememb Zakona o kmetijstvu (v nadaljevanju predlog zakona). V nadaljevanju vam na podlagi 48. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov (Ur. l. RS, št. 86/04, 113/05, 51/07 in 67/07, v nadaljevanju ZVOP-1) posredujemo mnenje IP z vidika varstva osebnih podatkov.

Uvodoma opozarjamo, da v skladu z Ustavo RS (38. člen) podzakonski akti (kot npr. pravilniki) ne morejo biti konstitutivni predpisi za urejanje novih oblik zbiranja in/ali obdelave osebnih podatkov, ki niso že pred tem opredeljeni v zakonu. Zato predlagamo, da vnaprej temeljito proučite, katere zbirke oziroma evidence osebnih podatkov so potrebne za namene urejanja in učinkovitega izvajanja materije, ki jo predmetni predlog zakona ureja, in poskrbite, da bodo za vsako izmed teh zbirk nabor podatkov ter nameni (priporočamo pa tudi roki hrambe) podatkov v teh evidencah urejeni s tem ali drugim zakonom in ne šele s podzakonskimi akti. Iz predloga zakona na več mestih izhaja (npr. dopolnjeni 152., 154., 162., 162.b, 162.č člani ZKme-1), da nabor podatkov (med katere bi lahko sodili tudi osebni podatki) ni v celoti izčrpno in dovolj jasno določen, v nekaterih primerih, pa je predvideno, da vsebino zbirke ali evidence določi podzakonski akt. Iz vsebine posameznih členov namreč ni vedno razvidno, ali naj bi določene evidence vsebovale zgolj podatke o pravnih osebah oziroma drugih gospodarskih subjektih, kot npr. s. p. v vlogi opravljanja dejavnosti, in, ki torej ne predstavljajo osebnih podatkov, ali pa bodo predmet zbiranja tudi osebni podatki.

K spremembam 105.č člena

IP ugotavlja, da se bodo v okviru evidenc po novem 105.č členu predloga zakona zbirali podatki o fizičnih osebah, na način, da bodo te določljive, torej gre nedvomno za osebne podatke. Predlog zakona pa ne določa točno, kateri identifikacijski in morebitni drugi osebni podatki se bodo (poleg ohlapno navedenih podatkov o številu opravljenih dni dela, podatkov o prihodu in odhodu in izrabi delovnega časa) zbirali in obdelovali v posamezni evidenci. IP ugotavlja, da gre vsebinsko za evidence, ki so deloma sorodne evidencam, kot jih določa Zakon o evidencah na področju dela in socialne varnosti (Uradni list RS, št. 40/06, v nadaljevanju ZEPDSV), vendar ne gre za enake evidence, zato vsekakor predlagamo, da se nabor osebnih podatkov podrobneje določi (najbolje z določitvijo v predlogu zakona, če pa gre za vsebinsko enake evidence lahko tudi s sklicevanjem za ZEPDSV).

Predlagano besedilo novega 105.č člena ZKme-1 se glasi:

*»105.č člen
(vodenje evidenc)*

(1) *Naročnik dela je dolžan dnevno voditi evidenco o številu opravljenih dni začasnega in občasnega dela v kmetijstvu, evidenco sklenjenih pogodb začasnega in občasnega dela v kmetijstvu po posameznih izvajalcih in dnevno evidenco o izrabi delovnega časa posameznega izvajalca, ki vključuje tudi prihod na delo in odhod z dela.*

(2) *Naročnik dela je dolžan hraniti evidence iz prejšnjega odstavka deset let in jih predložiti na zahtevo pristojnega organa.«*

Prav tako iz predloga zakona ni razviden namen, za katerega naj bi se zbirali in nadalje obdelovali osebni podatki v navedenih evidencah.

V izogib nejasnostim pri izvajanju navedenih določb predlagamo, da se tudi zakonsko opredeljeni rok hrambe podatkov s ciljem olajšanja ugotavljanja, od katerega dne dalje ta rok teče, veže na določen dogodek ali situacijo v zvezi z vsebino posamezne evidence (npr. zaključek dela po pogodbi ipd.), pri čemer je, še posebej v kolikor so z evidencami po ZKme-1 mišljene evidence, kot jih ureja že ZEPDSV, treba upoštevati določbe 14. člena ZEPDSV, ki določa med drugim, da se dokumenti s podatki o delavcu, za katerega se preneha voditi evidenca o zaposlenih delavcih, in izvirne listine, na podlagi katerih se vpisujejo podatki v evidenco o zaposlenih delavcih, hranijo kot listina trajne vrednosti, ki jo mora delodajalec predložiti na zahtevo pristojnega organa.

K spremembam 139. člena

IP ugotavlja, da upoštevajoč predlog zakona in veljavne določbe ZKme-1 ni za vse zbirke jasno določen namen posamezne zbirke (npr. za evidenco subjektov, evidence po 105.č členu), zato predlaga, da se bodisi enotno v 139. členu za evidence ministrstva in/ali v posameznih členih, ki določajo posamezne druge zbirke oz. evidence drugih upravljavcev, za vsako od njih določi namen zbiranja in obdelave osebnih podatkov v njih.

Dodatno IP opozarja na nekonsistentnost določb glede roka hrambe, kot ga ureja obstoječi 4. odstavek (po novem 5. odstavek) 139. člena ZKme-1. Ta namreč določa, da se »*podatki v zbirkah podatkov po tem zakonu hranijo trajno*«, pri čemer je pojem zbirke glede na ZVOP-1 in glede na besedilo ZKme-1 mogoče razumeti kot nadpomenko za vse vrste zbirk, torej tudi za evidence in zbirke drugih upravljavcev po ZKme-1. Rok hrambe pa je za nekatere od teh zbirk/evidenc po ZKme-1 določen tudi drugače (npr. za evidence po 105.č členu). Zato bi bilo s ciljem zagotavljanja medsebojne notranje skladnosti posameznih določb treba ustrezno prilagoditi navedene določbe 4. odstavka (po novem 5. odstavek) 139. člena ZKme-1.

K spremembam 140. člena

Predlog zakona določa novo besedilo 140. člena ZKme-1, ki ureja vodenje evidence subjektov, katere upravljavec je ministrstvo, pristojno za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, pri čemer predlog zakona predvideva tudi, da se navedena evidenca povezuje z drugimi zbirkami osebnih podatkov.

IP iz previdnosti opozarja, da je treba z zakonom za vsako zbirko osebnih podatkov, s katero se ta zbirka osebnih podatkov (kot tudi morebitne druge evidence/zbirke osebnih podatkov) povezujejo jasno (ne splošno ali primeroma) določiti (po vzoru, kot je določeno s 166. členom npr. za povezovanje s CRP):

- zbirko, ki je predmet povezovanja (zgolj določba vse zbirke po določenem zakonu je v tem smislu, če gre za povezovanjem zbirk osebnih podatkov preširoka),
- povezovalni znak,
- namen povezovanja,
- nabor osebnih podatkov, ki se s povezovanjem obdelujejo,
- vrsto obdelave (kot npr. pridobivanje podatkov v zbirko po ZKme-1/posredovanje podatkov v druge zbirke).

Predvsem velja navedena pripomba za predlagano določbo drugega odstavka novega 140. člena ZKme-1, ki je izrazito splošna in bi lahko zajemala tudi povezovanje zbirk osebnih podatkov.

Prav tako v zvezi z naborom osebnih podatkov, kot ga določa tretji odstavek novega 140. člena ZKme-1, opozarjamo na nejasno dikcijo besedila »se vodijo oziroma prevzemajo«, posebej upoštevajoč določbe zadnje alineje tega odstavka, ki je vsebinsko odprta in predvideva tudi zbiranje »drugih podatkov in pooblastil« v soglasju s subjektom. Predlagamo, da v prvi vrsti obliko obdelave jasneje opredelite, torej, katere podatke se vodi v zbirki in katere od teh se prevzema iz ostalih zbirk.

Prav tako bi bilo po mnenju IP treba jasneje opredeliti nabor osebnih podatkov, ki se lahko zbirajo na podlagi soglasja. Zavedamo se, da za vse primere nabora osebnih podatkov ni mogoče enako ozko opredeliti, vendar pa tako široka in povsem odprta določba ni sprejemljiva z vidika določnosti predpisov in zgoraj omenjenih ustavnih zahtev glede zakonske opredelitve obdelave osebnih podatkov. Prav tako se pod vprašanje postavlja, resnična prostovoljnost »soglasja«, ki je torej pogoj za zbiranje katerihkoli osebnih podatkov. Takšno soglasje bi moralo biti dejansko prostovoljna izjava volje brez negativnih učinkov na posameznika v primeru odklonitve, v nasprotnem primeru gre za »obvezno« zbiranje osebnih podatkov zgolj na podlagi zakona.

K spremembam 166. člena

IP ugotavlja, da je z dopolnitvijo 166. člena ZKme-1 in opredelitvijo nabora osebnih podatkov za nekatere izmed zbirk, sicer deloma odpravljena pomanjkljivost obstoječe zakonske ureditve glede pooblastila za pridobivanje, uporabo in obdelavo osebnih podatkov iz zbirk drugih upravljavcev za namene izvajanja ukrepov kmetijske politike in za zagotavljanje varnosti, kakovosti in pravilnosti označevanja živil ter za vodenje in upravljanje zbirk podatkov iz zbirk podatkov drugega odstavka 140. člena ZKme-1. Kljub temu pa IP opozarja, da so nekatere določbe tega člena glede pridobivanja podatkov (torej tudi osebnih) iz različnih zbirk podatkov, še vedno preohlapne v delu, ki se nanaša na zbiranje in obdelavo osebnih podatkov.

Tako npr. v zvezi z zbirkami podatkov s področja regionalne politike; zbirkami osebnih podatkov s področja socialne politike; zbirkami podatkov o inšpekcijskih postopkih, ki potekajo; zbirkami podatkov Vrhovnega sodišča Republike Slovenije; in evidenco državnih pomoči, ki jo vodi ministrstvo, pristojno za finance ter zbirkami podatkov Agencije Republike Slovenije za okolje; ter zbirkami podatkov o vodah ni jasno in dovolj ozko opredeljeno, katere osebnostne podatke in iz katerih konkretnih zbirk na posameznem področju (bodisi s sklicem na zakon ali poimenovanjem zbirke) je dopustno zbirati. Na posameznih omenjenih področjih pa je lahko zelo veliko število zbirk osebnih podatkov, hkrati so tudi določbe 140. člena ZKme-1 odprte, zato ni sprejemljiva določba, ki dopušča pridobivanje katerihkoli osebnih podatkov brez omejitev iz npr. vseh zbirk na področju socialne politike.

K spremembam 178.b člena

Predlagani spremenjeni 178.b člen ZKme-1, ki ureja možnost javne objave določenih osebnih podatkov na podlagi tega člena, po novem določa:

»178.b člen

(1) Podatke o nepravilnostih, ki predstavljajo ali bi lahko predstavljale tveganje za varno proizvodnjo živil ali predstavljajo zavajanje potrošnikov glede kmetijskih pridelkov ali živil, lahko uprava posreduje javnosti vključno z imenom in priimkom, nazivom, poslovnim naslovom ali sedežem pravne osebe, samostojnega podjetnika posameznika, posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ali druge fizične osebe, kjer je bila povzročena nepravilnost.

(2) Če se naknadno v okviru pravnih sredstev odločba o odrejenih ukrepih ali o izrečenih sankcijah spremeni, odpravi ali razveljavi, mora Uprava v roku 15 dni po prejemu odločitve na spletnih straneh objaviti popravek. Odškodninska odgovornost zaradi objave odločbe, ki je bila v nadaljnjem postopku spremenjena, odpravljena ali razveljavljena, ni podana, če je inšpekcijski organ ravnal v dobri veri oziroma je iz okoliščin primera izhajal utemeljen sum glede obstoja nepravilnosti.«.

V zvezi s tem IP predlaga dopolnitev besedila s ciljem zagotovitve spoštovanja načela sorazmernosti posega v zasebnost posameznikov, kadar gre pri takšni objavi za objavo osebnih podatkov. Predlagano besedilo namreč ne predvideva nobene zahteve ali postopka, v okviru katerega bi zadevni organ ugotavljal, kdaj torej nastopijo okoliščine, ko je objava primerna in potrebna ter gre posledično

za ustavno dopustne – sorazmeren ukrep posega v zasebnost, ki ga takšna objava pomeni (kadar gre za objavo osebnih podatkov). Ali je torej dopustna objava vsakega suma nepravilnosti, samo hujših nepravilnosti, ali nepravilnosti, ki bi lahko imele določene posledice na zdravje ali druge hujše posledice?

V skladu z navedenim predlagamo, da predlog zakona ustrezno dopolnite.

S spoštovanjem,

Mojca Prelesnik, univ.dipl.prav.,
Informacijska pooblaščenka

Pripravila:
Alenka Jerše,
namestnica informacijske pooblaščenke